

Nordkyststien

Hundested - Gilleleje

Nordkyststien

47

Teknik & Miljø
FREDERIKSBORG AMT

FISK OG FÆRGER I HUNDESTED

Som fiskerleje er Hundested den yngste by på Halsnæs - grundlagt omkring 1830, hvor de første "Spodsbjerglodser" slog sig ned. Først i 1862 byggedes en lille havn, som i 1916 blev udvidet til en større fiskerihavn. Samme år kom jernbane til byen, og med færgen til Grenå i 1934 begyndte gode tider. Toget kører stadig, mens færgen til Jylland er gået tudende ud af havnen for sidste gang. Dog sejles der lystigt med små færger på tværs af Isefjordmundten til Rørvig.

Netop ved den lille færgenhavn starter Nordkyststien, som går helt til Helsingør. Den passerer en skanse fra Englandskrigen (1805) - via en indbydende snæver sti-alle af vindbøjede rønnetræer. Skansen blev lavet til forsvar af indsejlingen til Roskilde Fjord.

KNUD RASMUSSENS HUS OG SPODSBJERG FYR

Fra søsiden ses det 34 m høje "forbjerg" til Halsnæs tydeligt med dets stejle skrænt ned til havet - en naturlig placering for Spodsbjerg Fyr. Selve området

indbyder til rast i det grønne med udsigt til Hesselø. På dette udsigtspunkt valgte polarforskeren Knud Rasmussen (1879-1933), at bo mellem sine ekspeditioner i Grønland. Hans stråtægte "borgvilla" er nu indrettet til museum med minder om hans spændende liv. Rejsebeskrivelserne blev skabt her til havets og vindens akkompagnement.

KIKHAVN

Fra fyret kan man se stiens dramatiske forløb helt ude på kanten af skrænten, og kigge ned til Kikhavn. Landsbyens gårde ligger ud til stranden, fordi fiskeri og landbrug var lige vigtige erhverv.

Oprindeligt var de tætliggende firlængede gårde sammenbyggede med nabo-gården til tvillingegårde. Til lejet hørte 300 tdr. land, der blev drevet i fællesskab ligesom fiskeriet. Efter en voldsom brand i 1794 blev byen udstykket i husmands-lodder. Kikhavn har bevaret sin særegne byggeskik med snævre gader og stræder, hegnede med æbleroser og bukketorn.

Trolde-skoven

HYLLINGEBJERG OG LISELEJE

Sommerhuse af alle kalibre med navne fra Romantique til Guldfeber knejser stolt på første parkét 27-28 m.o.h. Men nedenfor æder havet sig truende ind i skrænten. Kystbeskyttelsesprojekter er dog igangsat. På Hyllingebjerg kan man raste ved et fredet naturområde.

Liseleje blev grundlagt 1784-87 da industri- og godsejer Classen fra Frederiksværk lod opføre 6 huse og opkaldte stedet efter en stedatter. De 3 huse skulle levere fisk til Classens husholdninger, og i de andre 3 huse flyttede ryttere ind, som strandfogeder og post-bringere. Årstallene 1784-87 kan ses over døren på et af rytterhusene midt på hovedgaden mellem den livlige badebys blandede bebyggelser.

Tisvildeleje

Signaturer

Målforskel 1:50.000

- 47 Nordkyststien
- Asfalt/grus
- Vandrerute
- Andre ruter
- Seværdighed
- Hotel/kro/værelse
- Vandrerhjem
- Campingplads
- Teltplads
- Dagligvarebutik
- Turistinformation
- Traktørsted
- Off. adgang til kyst
- Strand med livredder
- Bord og bænke

MELBY OVERDREV

Bag Melbylejen, som er militært øvelsesområde, gemmer sig et for sjællandske forhold stort fredet hedeområde beliggende på tidligere havbund, der oprindeligt var en fjord til Arresø. Man kan kigge ind fra Asserbo Plantage, og når der ikke skydes (se opslag ved indkørslen) må man gå langs stranden.

ASSERBO PLANTAGE, TISVILDE HEGN OG TROLDESKOVEN ⁴

Det er en sand fornøjelse at gå eller cykle i Asserbo Plantages høje sale af fyrretræer, der tillader blødt lys at nå skovbundens lysegrønne velourtæppe af mos. Her langt fra alfarvej kan havet høres inde i skoven hele vejen som en hvisken, en rumlen eller som bulderbrag. Pludselig rækker krogede grene som arme af uhyrer ud efter én. Vi er inde i Trolde skoven af 100-200 årige krybende, forkrøblede fyrretræer,

der har haft en vanskelig opvækst. Her neden for stenalderens kystskrænt, ses en skanse fra Englandskrigen. Stedet indbyder til rast med bænke i flere niveauer.

Hele området her var engang dyrkede marker. Men så kom sandflugten 1500-1700. To landsbyer og Tibirke Kirke forsvandt og Arresøens udløb blev blokeret. Kampen mod sandet startede i 1724 da tyskeren Röhl blev ansat. Han plantede bl.a. skovfyr og lavede sandflugtsdiger. Desuden blev der udlagt tang og græstørv, samt plantet marehalm og hjeml. Röhl fik bugt med sandet omkring 1738, hvor Sandflugtsmonumentet blev rejst på Stuebjerg. Der er stor variation i tykkelsen af flyvesandet, hvilket giver en afvekslende flora og fauna. Her findes orkideen knærod samt salamandre og grønne frøer.

Tisvildeleje

SANKT HELENE ⁵⁻⁶

Sagnet siger, at Helene var en dydig kvinde fra Skåne, som blev dræbt og kastet i havet. Fiskerne i Tisvilde fandt hende. Da de ville bære hende til Tibirke Kirkegård, udsprang en kilde (5), og skrænten åbnede sig. De nåede knapt en km ind i land, før Helene sank i jorden på stedet, der nu kaldes Helene Grav (6). Til kilden valfartede mængder af pilgrimme i Middelalderen. Selv Kong Chr. IV hentede helbredende vand her Sankt Hans aften.

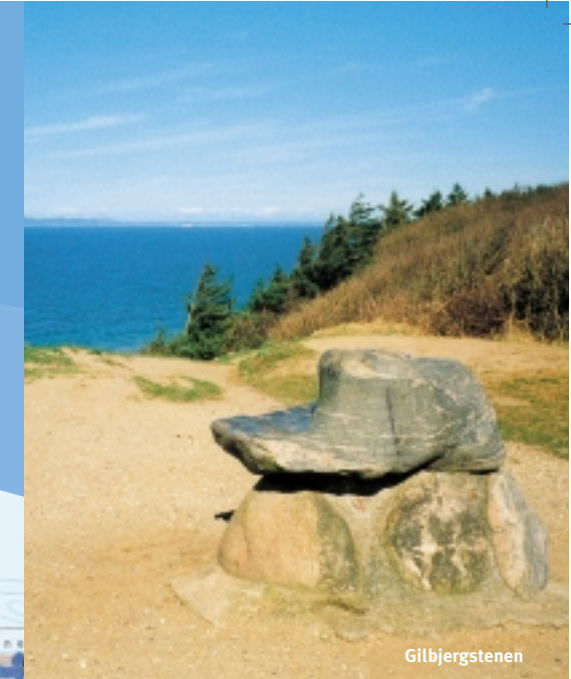

Gilbjergstien

HEATHERHILL ⁷

Mellem Vejby Strand og Rågeleje er der heldigvis et åndehul i sommerhusbebyggelsen. Her findes storbølgede, stejle, lyngbevoksede bakker, som er en fryd for øjet. Navnet Heatherhill (lyngbakke) stammer fra navnet på et hus, der lå helt ude på sidste bakketop mod havet.

Her boede Fru Walmsley med sin engelske mand, indtil området blev fredet. For at bevare lidt af det hedelandskab, som sandflugten i 1500-1700 årene skabte, afgræses dele af området af får. I de smukke lyngbakker kan man se sjældne sommerfugle, bl.a. den okkergule pletvinge.

Gilbjergstenen

GILBJERG HOVED OG SØREN KIERKEGAARD ⁹⁻¹⁰

Ved Sjællands nordligste punkt, Gilbjerg Hoved, slår Kattegat og Øresunds bølger sammen.

Søren Kierkegaard (1813-55) satte pris på udsigtspunktet ved Gilbjerg Hoved (9) (30 m.o.h.), da han i 1835 gæstede egnen. På et lille plateau ses Gilbjergstenen, der har form som en stol, og lidt derfra er rejst en mindesten for Kierkegaard med ordene "Hvad er sandhed andet end en leven for en idee".

Så er der lidt at tænke over til den videre færd på den smalle sti, hvorfra Kullens klipper i klart vejr synes at ligge lige uden for 3. revle. Stien forbinder folkeferiehusene og Gilleleje centrum. Lidt før den løber ud i hovedgaden kan man stoppe og få mere at vide om den berømte filosof samt om Gilleleje i almindelighed. Her ligger nemlig Kulturhuset, Pyramiden med Gilleleje Museum (10).

NB. Nordkyststien fortsætter til Helsingør - se tilsvarende kortbrochure.

Gilleleje Havn

Sankt Helene Centret

RÅGELEJE OG RÅGEGÅRDEN ⁸

Hvor landskabet flader ud ved Højbroåens udløb, har fiskere bosat sig. Omkring år 1900 blev Rågeleje Kro bygget, og sommerturisterne indtog lejet. Øst for lejet færdes man nede for en meget stejl skrænt, hvis højdepunkter er Store Orebjerg (23 m) og Hyttebakke (27 m). Det er nogen imponerende "hytter", der ligger og troner på toppen.

Vejen viger væk fra stranden for at give plads til 3 huse, som kaldes trillingerne. De er malede i hver sin pastelfarve. I bjerglandskabet på landsiden finder man et offentligt tilgængeligt areal omkring Rågegården. I parken ses store rhododendron foran den romantiske borg på bakketoppen - nu privatejet. Her boede generalkonsul Glad med frue, som gav det dejlige område til os alle.

TURISTBUREAUER ⁱ

Hundested 47 93 77 88
Liseleje 47 74 23 11 (15.6 - 31.8)
Frederiksværk 47 72 30 01
Tisvilde 48 70 74 51 (15.6 - 31.8)
Helsingør 48 30 01 74
Gilleleje 48 30 01 74

CAMPINGPLADSER ^Δ

Lynæs 47 93 73 22
Bokildegård, Melby 48 31 84 48
Vejby Strand 48 70 67 88
Rågeleje Heatherhill 48 71 56 40
Smidstrup 48 31 84 48

TELTPADS OG VANDREHJEM [▲]

Sankt Helene Centret 48 70 98 50

TISVILDELEJE

Lejet kendes tilbage til 1500-tallet som Saltebodleje. Mellem skoven og "Hotelbakken" kunne der lige klemmes 12 fiskerhuse ind, samt stejleplads til garntørring. Her bosatte Corneliusserne, Gudmanserne og Ingemanserne sig i 1800-tallet. De levede ikke alene af fiskeri, men holdt også får. I starten af 1900-

tallet begyndte turisterne at komme. Pensioner og hoteller skød op.

Jernbanens ankomst i 1924 satte yderligere gang i udviklingen mod en af landets mest attraktive badebyer. Private sommerhuse kom senere til at afløse pensionaterne, og nu fylder de stort set hele kysten herfra til Gilleleje.

Nordkyststien Hundested - Gilleleje er udgivet af Frederiksborg Amt 1999 i samarbejde med Hundested, Frederiksværk, Helsingør, Græsted-Gilleleje og Helsingør kommuner samt Tisvilde- og Kronborg Statsskovdistrikter. Tekst: Jens Erik Larsen, Idéværkstedet De Frie Fugle
Fotos: Frederiksborg Amt og Jens Erik Larsen
Grafisk tilrettelæggelse: EflingoMedia
Tryk: Herrmann & Fischer, Herlev
ISBN: 87-89628-93-4
Grundkortet er et reproduceret udsnit af "Danmark 1:50.000".
© KMS 1992/KD 86. 1021 Copyright
Folderen er trykt på Svanemærket papir.
Folderen er gratis. Fås på turistbureauerne m.v.